

237. ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԹԱՔԱՎՈՐԸ

Նիս ի նիս չի մին թաքավոր ը նիս: Ադ թաքավորը շէտ խէ-
լուք մարդ ը նիս: Ուրէն ննզիր-վնզիրներուն հըվըտիս չի լւն:
Ամէսը մին դժնհւմ, թաքուն պալատէն դոն ը լւն նոն, մըտէս
խալխուն մանջի դնրվիշն ու շնրթէրնով: Գինէս ի լւն շայխանանէ-
րամը նըստէս, մին շայնիկ շայ բիրիլ ննս, կամաց-կամաց խը-
մէս շայի, անգուճ դիրիս, թն խալխը հինչ խըսէս: Լսիլ ի լւն
հոգրդի ի մինի ուրէն ուշանց ննս, մինի ննզիր-վնզիրներուն կամ
թաքավորուն, դուլուղլինէրուն: Էտնէ նոն ի լւն պալատ հրա-
ման ննս՝ աս ինչ ննզիրին ցիթիլ դուսադ, ան հինչ վնզիրուն
գլօխը կըտրիլ, ան ինչ դուլուղլուն ննզիր նըշանակիլ, ան ինչ դու-
լուղլուն վնզիր նըշանակիլ: Խալխը մընաս ի լւն դիշված, թն ալ
շանըմ ան մէր թաքավորը իսկական իմաստուն ա, հօր ան սիրի-
կանէրուն պըտըծիս ի, օքուտ դուլուղլինէրուն ալ էտչ ի քիշիս:
Օմմէն քիշէրավ նոն ին լւն թաքավորուն կօշտը ուրէն ննզիր-
վնզիրնէն, զօրքու գլխավորը, ըսէս. «Թաքավորն ապրած կէնս,
երգիրի դըրութունը շէտ օքուտ ա, խալխը գոհ ա քի էնի»:

Մին օր ալ թաքավորը պալատէն դոն ը նոն, գինէս մին
շայխանամ նըստէս, շայ բիրիլ ննս, կամաց-կամաց խըմէս, լիսիս
թն խալխը հինչ ի խըսէս: Մին ալ լիսիս ի, թն հուրդի մին յա-
նամ նըստուտած խօջանէրը ըսէս ին. «Այ շանըմ, ան հինչ
խայտառակ դըրութուն ա: Ադ անիրավ ավազակնէն մէր հօքին

հանալ ըն, կրէս շիք քաղաքէն հաքընէրըս դնա դիրիք, անքանալ
թըրընէս ին, սըպընէս, իղնան նըման մուրթիս ին: Մէր թաքավօրը
հէշ վէշուն վէր շի. հուղըս անդի թաքավօրու գլխուն: Ան հօր
թաքավօրը լիսիս ի, ըսէս ի մէտիլ գինէմ օրիշ քաղաքներն ալ շօռ
գում, տէսնիմ տէղը հինշ ին խըսէս: Ըսէս ի ու հըղէ նուն դիրի
օրիշ քաղաք: Թաքավօրը գինէս ի փիաղա, սաղ օրը հըղէ գինէս,
ան քաղաքը, հօր ինքի խընդիս ի գինէ, հալա շէտ հէռա ա նիս:
Թըմաշ ի ըրէս, տըսնիս հօր հըննակը մար ը մըտէս, մըթնալ
ալ կարի շի հասնիլ ան քաղաքուն, հօր հէտ դէռնի, ալու քիշէրը
մընալի շօլամը, հուտաց ը նան, մըտըծես, թն հնդդի արի: Մին
ալ տըսնիս ի հօր կուխէն սարու տակէն ծօխ ը ննա. ան հօր
տըսնիս ի ըսէս ի ան հնդդի իրվանս ի տէղը շօրաննէն ին, գինէմ
անդուց քիշտին ան քիշէր քօն գում, լիսանիլ ի, թուղ ըմ արիլ
գինէլ իմ բէնուս:

Թաքավօրը հըղէն պըռնէս ի գինէս: Հօր ըսկըսէս ի մըթնիլ,
տըսնիս ի ըռըշկին մին տօն, շուրք յանըն ալ բօցուր հուրմարալ
պատած: Ըրէս ի տան, շօռ ը ննա դիրվանգան գիդինիս, տըսնիս
ի ըրկաթէ շնքոնի վէրան կախ տըված: Թաքավօրը պըռնէս ի
շնքոնի կուխիս տակէն ըրկաթուն, մին ալ լիսիս ի. «Աղ հո՛ւմ
ա՛ռ: Թաքավօրը տըսնիս ի խօսուղը կնէկ՝ ի, ըսէս ի. «Թնր շան,
դանիք իմ, քիշէրս մնահած ըմ շօլամը, ինձ տէղ տօր մին քիշէր
քօն գում, ուզուց իմ հըղէս պըռնէմ գինէմ: Աղ կնեկ՝ը դուրքը
բինիս ը տըսնիս հօր դանվիշի, թուղ ը ըրէս տօն.— անվիշ բարա
համէցէք, համէցէք, ակնէրուս վէրան տեղ օնիս:

Թաքավօրը մըտէս ի հալաթը, փանգաննէրալ բիցրինիս
մըտէս օթախը: Մըտէս ի թն շէ, տըսնիս ի պուճախամը մին գն-
րէ վի փըռված. միս սուս փուս գանգան վէրան պըրընիս ի գն-
րոնի ղըրաղը ցիքիս գլխուն քօն ննա. շնքի շէտ վըստակած ը
նիս: Բիրդան լիսիս ի շրախկ-շըրախկէք, ձիանաց հաքօրու
սան: Մին խօր անց ը նան, տըսնիս ի մըտալ ըն օթախը ի՛րի՛ք
տըղամարդ, օմմէն մինի մին առուծ: Ի՛րի՛քուն օստուն ալ մին մին
խուրչին: Մըտալ ըն օթախը, խուրչիննէն վէր դիրալ ու ասալ.
Նանի շան, քօխցած մէռալ ըք, սուփրան ցիքն, հինշ օնիս բիրձ:
Թաքավօրը տէսալ ա, հօր ի՛րի՛քին նալ գինված ըն թիփանգանվ,
թափանչալ ու խանշալալ: Նանին բիրիս ի սուփրան ցիքիս, մին
մօծ պղնձէ սինալ փլալը դիրիս ըռըշկնէն, վէրան ալ ուխշարու
մէսը դէզգած: Անդիք անքանալ յէրաղնէն վէր ըն դիրիս, ձիթարնէն
լիվինիս ու ըսկըսէս ին օտիլի: Բիրդան տըսնիս ին, հօր օթախու

պուճախամբ մին մարդը պըրանած, ըսէս ին.

Ան հո՞ւմ ա տէղը պըրանած,—պառավը ըսէս ի.

—Զիզ մատաղ, մին խէղճ դմբվիշ ի, իկալ ա ասալ զմորիք իմ, մընահած ըմ շնամբը, մին քիշէր տէղ տօր քօն գոմ, ուզուց գինէմ, իս ալ թուզ ըմ արալ, միս մըտալ ա օթախը թն շէ, ան-բնհնալ պըրանալ ա տէղը, քօն իկալ, Հնրդի իրվնա ի խէղճը շէտ վըստակած ըլնա Տղէրքի ըսէս ին.

—Նանի շան հաց, մաց տըվալ ըս օտի, պառավը ըսէս ի.

—Չէ, ձիզ դուրբան, ասալ ըմ ճէշ բիրիմ կէր, ասալ ա քօխ-ցած շիմ:

—Դէ վիրկացրու թուզ գու հաց օտի:

Պառավը գէցալ ա դմբվիշնն կանչալ, վիրկըցըրալ: Տըղէրքի ասալ ըն.

—Այ տնաշէն, անդ խա՞ս քօխցած ծարավ պըրանած ըս քօն իկա՞ծ. դէ էք հաց օտիք: Դմբվիշի գէցալ ա սուփրան զրաղնն նըստալ, սկսալ օտիլի: Ան տըղէրքի դմբվիշնն մին ստաքան գինի ին տըվալ, դմբվիշի խըմալ ա, զօխը կիծացալ ա, սըրթը-խացալ ա, հէտը գէռալ տըղէրաց ասալ.

—Զիզ մատաղ, տըսնիս իմ, հօր ի՛րի՛քիտ ալ կտրիշ տըղա-նէր իք, խնդրէս իմ ասիք. դուք հո՞ւմ ըք: Տըղանէրը ըսէս ին.

—Դմբվիշ բարա, մէք ի՛րի՛քիտ ալ ախպէրնէր իք, աս ալ մէր նանին ա: Դմբվիշի ըսէս ի.

—Շէտ օքուտ: Զիր փէշակը հի՞նչ ի: Մօծ ախպէրի ըսէս ի.

—Մէք ի՛րի՛քիտ ալ դաշաղ ըք: Դմբվիշի ըսէս ի.

—Ղաշաղությունը փէշակ չի: Մօծ ախպէրի ըսէս ի.

—Իմ փէշակըս ան ի, հօր հինչքան բօցնը հուրմ նի, իս ա-ռանց փնլնքննի բիցըրանիլ իմ: Մաշնակ ախպէրի ըսէս ի.

—Իս ալ հինչքան հօր պէրկ դուփուզ նի, ձիքքիս հօր դիրիմ վէրան բէնվիլ ի: Փստէկ ախպէրի ասալ ա.

—Իս մին մարդու հօր մին ակնը տէսնիմ, հիշտէզ հօր տէս-նիմ անդնը, ճընանլիլ իմ: Դմբվիշի ըսէս ի.

—Զիզ մատաղ, ինձ ձիզ հինգէր չի՞ք վիր առիլ. անդնը ըսէս ին, հօր մէր հինգէրը անպատճառ մէտիլ մին փէշակ գիդի: Դմբ-վիշի ըսէս ի.

—Իմ փէշակըս ալ ան ի. մին մարդու հօր տանին կախ տալու, հօր ձէի բէղըս հնչնըրիմ անդնը ազատիլ ին, հօր յաշ բէղըս հնչնըրիմ կախ ըն նալ: Տըղէրքը ըսէս ին.

—Ան ալ փէշակ ա, քի վի բիք առիլ մէզ հինգէր: Դէ գինէք

քօն գուք, ուգուց զինալացկան ըք թաքավորի խնայան կըտրէք: Դնարվիշի ըսէս ի. «Աղքատն թալան հօր դուք բիրիս իք հի՛նչ իք ըրէ՛ս»։ տղէքքի ըսէս ին. «Մէք հարուստներէն վիր իք ըսէս, բիթինիս քասիրներուն»։ Դնարվիշի ըսէս ի. «Շէտ օքոտ ըք ըրէս, համա մարդ սըպանի մէք»։ Տըղէքքի ըսէս ին հօր, մարդ սպընէս ին ան վախտը, հիք թլանվուղը ուրէնց նըհէտ կոնվ ը պըռնըվէս, խօշավ հօր խնդիս շի տա, սըպընէս ին, թըլընէս: Միուս օրը քնըտէղէ վիր ըն նաս, շայ խըմէս, հաց ըսէս մին խօր դէս, դէն շօռ նոնս պըրընէս մինչև կէս քիշէր քօն նոնս, կէս քիշէրուն վիր ին նաս, նըստէս ձիանքը, մին ձի ալ նան դնարվիշին, զինված նասընէս ձիուն ու քիշիս դիրի թաքավորի քաղաքը: Հօր հըսէս ին քաղաքուն, ձիաներուց վէր ըն նոնս, մին քնլգա տէղ ձիանցը կըպէս զինէս հըսէս քաղաքու հուրմուն գըլխուն ա, անտէղէն քանդիրի նարդիվանը կախ ը նանս, մին մին բիցրինիս ին հուրմուն վերան: Էտնէ նարդիվանը շօռ նանս հայաթուն լանը, վիր նոնս, զինէս դիրի թաքավորուն պալատը: Միս մին խօր հայաթավը էսէշ ին զինէս, շնէրը հըրձըկվիս ին անդունց վէրան, զալմաղալ բիցրիցնէս: Մին մօծ գամփո շօն ըսէս ի՝ սուս ըրէցէք, հի՛նչ իք ուրուր խըռնըվէս, տըսնիս շի՞ք, հօր մէր տարի նի նոնս: Շնեքը սուս ըն ըրէս: Թաքավորը տըսնիս ի, հօր մաջնակ ախպէրի ձիք՝ ի դիրալ ա խնայանն տան դըրձուն զուգուլուն վէրան, զուգուլը անընհալ բէցվալ ա: Մըտէս ին, օմմէն մինի մին խուրշին ուակէ լիցցիս, դոնս ըն նոնս հայդա: Նոնս ին ձիանքը հէտ ըրէս, խուրշիննէն ցիքիս վէրաններուն նըստէս, քիշիս անընց տօն: Դիրի լոնոն հըսէս ին տօն, ձիանքը տընէս ին թնվան տըղըվըրիս, նոնս օթախը, լիվինվիս. պառավ նանին սուպրան ցիքիս ի, փլավը դիրիս քիշտինէրուն: Ըտնս ին, խըմէս, պըրանէս քօն նոնս: Քնիտէղէ հօր վիր ին նան իրիսնէն լիվինիս, շայ խըմէս պըրձընէս, դարվիշի՛ ըսէս ի՝ տղէքք շան, իս մին խընթիրք օնիմ, ախպէրնէն ըսէս ին՝ ասա դնարվիշ բարա: Դնարվիշի ըսէս ի. «Ի՛ս ձիդ հէնէ խընթրէս իմ, իս մին մինակ դնարվիշ իմ, կընէկ՝ շօնիմ, ըրախէ շօնիմ, իմ պաթինիս հինչքան հօր նան իք տըվէցէք, ինձ հէրիք ի, վիլ առիմ զինէմ ինձ հէտա զինչ ապրիմ»։ Տըղէքքի ըսէս ին: «Դնարվիշ բարա, դու քու քէփտ, քու բիրածըտ վիր առ քի, զինաս»։ Դնարվիշին նան ին մին ձի, խուրշինը ցիքիս վէրան հըղէ ցիքիս: Թաքավորը հըսէս ի պալատ, զօրքերու գլխավորուն կընչիս

կօշտը, ըսէս.—Ան քիշէր սիհանթը տըսնըէրկուսուն վիր իս առիւ հիզէր անկմար, ննիւ պալատուս կօշտը:

Քիշէրը, սիհանթը տըսնըէրկուսուն թաքավօրը զօրքը քիշիս ի դիրի ան դաշաղնեբու տօնը: Զօր հըսէս ի տանը, դանվազան թրկէս ի, գնիս ը ննիս պառավը՝ անդ հո՛ւ վ ըս: Թաքավօրը ըսէս ի.—Նանի ջան, ի՛ս ան դանվիշին իմ, տէղավըս անց ըմ լն ննիս, ասալ ըմ մին տղէրանց տէսնիմ, կանչէր գուն մին տէսնիմ գինէմ:

Պառավը հօր գինէս ի, դանվազան բէց պահած, թաքավօրը անընհալ մին հէրոնր անկար կուխիս ի հայաթը, ըսէս. «Միս հօր իրիքին ալ դոն ըն ննիւ, դէնիւ իք վէրանէրոնն պըռնէլա: Եւտ մթէն քիշէր ի նիս: Մին ալ տըսնիս ի տըղէրքը իկալ ըն, ի՛րիքին ալ տակէն վարթէկավ: Միս վէր ըն ննիս հայաթ թն չէ, անկանրէն վէրն ին նան իրիքուն ալ պըռնէս ձիքարը քըմակնէրուն կըպէս, բիրիս ցիքիս դուսադ: Էրկու օր դուսադամը պըհէս ի, իրիք մինշի օրը բուրմիշ ի ըրէս, հօր կախաղանը հազըր արին: Զանչին դուլուզ ը ըրէս՝ խալխուն ասիլ իս, հօր ան հայտնի դաշաղնէրուն պըռնած ըն, մէտիլ անոնր կախ տան: Ան հօր խալխը լիսիս ի հարուստենն շըլխընիս ին, հօր անդոնց հէնէ ջանընեն ըզադվալ ա, քանսիքնէն տըխըվէս ին, հօր յէկամուտը կըտըրվալ ա: Փաղաքուն մէլգանամը իրիք՝ կախաղան ըն շինիս: Թաքավօրը նըստէս ի թախտուն, մէլգանը դըրընգաս ի, ասուզ ցիքիլու տէղ լի նիս: Ղաշաղնէրուն բիրիս ին, թաքավօրուն քիշտավը ոնրոնր քըմակէ տընէս ին: Փիստէկ տըղան թաքավօրուն հօր տըսնիս ի անընհալ ճընընչիս ի, հօր անդ ոնրանց նըհէտըն ը լն թաքավօրուն խանգան կըտըն տեղը, հէտ ը դըռնիս դիրի թաքավօրուն թն. «Այ տըղա, ձէխ բէխըտ հոնոնրէ է՛...»: Թաքավօրը տըսնիս ի, հօր ոնրէն ճընանչալ ա, իրիք ոնն ալ տընէս ին կախաղանէրուն տակը, բիրցիրցընէս աթոռնէրուն վէրան քանդիրնէն ցիքիս վըզնէրուն. միս խընդիս ին հօր աթոռնէն հաքարնէրուն տակէն հանին, թաքավօրը ձիքի վիրի պըտէս, ալ աթոռնէն հընէս լին: Թաքավօրը ըսէս ի.

—Ադոնց տընէցէք պալատ:

Հիր հօր բիրիս ին պալատ, թաքավօրը ըսէս ի՝ անդոնց բիրիցէք իմ կօշտըս: Ադոնց հիր հօր բիրիս ին թաքավօրուն կօշտը, թաքավօրը ըսէս ի.

—Ինձ ճընընչի՛ս իք.—Փիստէկ տըղան ըսէս ի.

—Հա դու մեզ նըհետ գէցալ ըք թաքավօրուն խանգան կըտըրալ: Թաքավօրը ըսէս ի.

Լիսիցէք ձիւ հինշ իմ ըսլասկան, ի՛ս տըսնիս իմ, հօր իրի-
ք՛իտ ալ զօշլաղ տըղէրք իք, հօր ինձ խօսկ տաք իմ պալատամըս
հաւատարիմ զուլլուղ արիք, իս ձիւ պատժի շիմ: Ղաշաղնէն ըսկ-
սին՝ խնսկ ըք ննա: Թաքավօրը մօծ ախպուրուն նըշանակէս ի
հօրան զօրքէրուն գլխավօրը, մաշնակուն խննդննշի, փիստէկ՝ուն
հօրէն Թաքավօրութիսի դադավօրը: Աստհօրնով ալ զաշաղնէրուն
վէրշ ի ննա:

